

Jebron - Liturgie
Paasdriedaagse 2022 (14-15-16 april)

ALGEMEEN THEMA: ELKAAR BEVESTIGEN ALS BRON VAN LEVEN

15 april 2022;-: Dienst van GOEDE VRIJDAG:

De wereldwijde ONTKENNING van het leven: een uitdaging

Wanneer de NACHT regeert.

Ondergaan in de Nacht van Rome... of rechtop blijven in de Nacht van de Messias

1. Welkom en inleiding

Gisteren vierden we Witte Donderdag: we hielden halt bij onze onderlinge solidariteit en we vierden onze wederzijdse bevestiging en spraken de hoop uit om de NAAM van DE ENE, IK ZAL ER ZIJN, dag na dag waar te maken met en voor elkaar.

Vandaag is het Goede Vrijdag. En we noemen deze samenkomst bewust "de DIENST van Goede Vrijdag, als wilden we daarmee zeggen dat we als messiaanse gemeente een Dienst willen bewijzen aan de velen die vandaag lijden, zowel persoonlijk als maatschappelijk. Wij staan stil bij de wereldwijde ONTKENNING van mensen, groepen en volkeren. *Daarom kunnen we niet voorbij aan wat er zich afspeelt in Oekraïne. Waar wat mensen op gruwelijke wijze wordt aangedaan dubbel wordt ontkend: eerst de onnoemlijke gruwel zelf en daarna de ontkenning door de oorlogstokers en de daders die van slachtoffers daders willen maken, tegen de feiten in.*

Vandaag willen we ons onderdompelen in die werkelijkheden, want zonder deze onderdompeling en confrontatie dreigt het feest van Pasen herleid te worden tot een doekje voor het bloeden. En dat mogen we de gekruisigde Jezus Messias en zijn bevrijdende God niet aandoen.

Laten we deze dienst beginnen met het Lied van de Gemeente:

2. Lied van de gemeente (Liedboek 12)

3. Inleiding op boek van Elie Wiesel

François Mauriac schreef een inleiding op 'DE NACHT' een boek van Elie Wiesel. We beluisteren een kort fragment uit die inleiding.

Het droombeeld dat de westerse mens zich in de achttiende eeuw heeft gevormd waarvan hij in 1789 de verwezenlijking dacht te zien en dat tot aan de tweede augustus 1914 hoe langer hoe sterker is geworden door het voortschrijden der wetenschap en het toenemen der kennis - dat droombeeld vervloog voor mij op het moment dat ik die wagons vol kleine jongens voor mij zag - en ik was nog mijlen ver verwijderd van de gedachte dat zij als voedsel voor de gaskamer en het crematorium waren bestemd. Wiesel zegt in een interview: 'Wat heb ik dikwijls aan die kinderen gedacht!' En ik was een van die kinderen'. Hij was een van die kinderen! Hij had zijn moeder, zijn liefste zusje en zijn hele familie, behalve zijn vader, zien verdwijnen in de oven die met levende wezens gevoed werd; en wat zijn vader betreft, hij heeft samen met hem de lijdensweg afgelegd, van dag tot dag, tot aan zijn doodstrijd en zijn dood. En wat voor dood! Dit boek is een relaas van die omstandigheden. Ik laat het aan de lezers - die even talrijk zouden moeten zijn als die

van het Dagboek van Anne Frank - over het te ontdekken en door welk wonder het kind zelf eraan ontsnapte.

4. Lijdensverhaal Johannes.

We zullen in deze dienst 3 fragmenten lezen uit het lijdensverhaal volgens Johannes. Aan dit lijdensverhaal gaan - anders dan bij de andere drie evangeliën – vier hoofdstukken vooraf waarin Jezus afscheid neemt van zijn geliefde leerlingen. Hij wil hen voorbereiden op zijn weggaan: hoe moeten we verder zonder Jezus? Hoe houden we het vol in de nacht van Rome? Hoe kunnen we van die donkere nacht toch de beloftevolle NACHT VAN DE MESSIAS maken?

De scène van het zogenaamde laatste avondmaal eindigt in mineur. Judas Iskariot neemt het stuk brood aan dat Jezus hem aanreikt, en waarmee hij lijkt uit te drukken dat hij trouw blijft aan de weg van Jezus Messias. Maar dat gebeurt niet. Hij gaat onmiddellijk weg en verbreekt de kring van de solidariteit.

En dan vallen de woorden: HET WAS NACHT.

We zingen nu het lied: Boek, jij bent geleefd.

5. Lied: Boek jij bent geleefd (Liedboek 48-49)

6. Lijdensverhaal deel 1: 18,1-12 (De arrestatie)

Na dit gezegd te hebben, trok Jezus met zijn leerlingen uit over de winterbeek Kedron, waar een tuin was waar hijzelf en zijn leerlingen naar binnen gingen. Maar ook Judas die hem zou overleveren, kende de plek, omdat Jezus daar dikwijls met zijn leerlingen was samengekomen. Zo kwam Judas daarheen met de cohort en met de dienaren van de hogepriesters en van de Farizeeën, voorzien van fakkels, lantaarns en wapens.

Jezus nu, wetend alles wat over hem komen ging, trad naar voren en zegt tot hen: 'Wie zoeken jullie?'

Zij antwoordden hem: 'Jezus, de Nazoreeër'.

Jezus zegt hun: 'Ik ben'.

Ook Judas die hem zou overleveren, stond daar bij hen.

Toen hij hun nu gezegd had: 'Ik ben', deinsden zij achteruit en vielen op de grond.

Wederom vroeg hij hun: 'Wie zoeken jullie?'

Zij zeiden: 'Jezus, de Nazoreeër'.

Jezus antwoordde: 'Ik zei jullie dat ik ben; als jullie dus mij zoeken, laat dezen dan gaan'.

Opdat vervuld zou worden het woord dat hij gesproken had: 'Van degenen die Gij mij gegeven hebt, heb ik niemand verloren laten gaan'.

Simon Petrus had een zwaard, trok het en verwondde de knecht van de hogepriester en sloeg hem het rechteroor af; de naam van de knecht was Malchos.

Jezus sprak tot Petrus: 'Steek het zwaard in de schede: zou ik de beker die de Vader mij gegeven heeft, niet drinken?'

De cohort en de krijgstruun en de dienaren van de Judeeërs grepen Jezus vast en boeiden hem.

7. Moment van stilte

8. Lijdensverhaal deel 2: 18,28-19,16 (Het proces bij Pilatus)

Ze brengen Jezus van het huis van Kajafas naar het pretorium; het was vroeg in de morgen; en zij gingen het pretorium niet binnen, om zich niet te verontreinigen, maar het paasmaal te kunnen eten.

Pilatus kwam naar buiten naar hen toe en zei: 'Welke aanklacht brengen jullie in tegen deze mens?'

Zij antwoordden en zeiden tot hem: 'Als die-daar geen misdadiger was, zouden wij hem niet aan u hebben overgeleverd'. Pilatus zei tot hen: 'Nemen jullie hem zelf, en oordeelt hem volgens jullie wet'.

De Judeeërs zeiden tot hem: 'Ons staat het niet vrij, iemand ter dood te brengen'.

Pilatus ging dus weer het pretorium binnen en hij riep Jezus en zei tot hem: 'Ben jij de koning van de Judeeërs?'

Jezus antwoordde: 'Zegt u dit uit uzelf, of hebben anderen u dat over mij gezegd?'

Pilatus antwoordde: 'Ben ik soms een Judeeër? Jouw volk en de hogepriesters hebben jou aan mij overgeleverd; wat heb je gedaan?'

Jezus antwoordde: 'Het koningschap, het mijne, is niet van deze wereldorde.

Als het koningschap, het mijne, van deze wereldorde was,

zouden mijn dienaren er zeker voor gestreden hebben dat ik niet aan de Judeeërs zou worden overgeleverd; nu echter is het koningschap, het mijne, niet van hier'.

Pilatus zei tot hem: 'Jij bent dus koning?'

Jezus antwoordde: 'U zegt dat ik koning ben.

Ik ben daartoe geboren en daartoe in de wereld gekomen, opdat ik zou getuigen voor de waarachtigheid; ieder dus die uit de waarachtigheid is, luistert naar mijn stem'.

Pilatus zegt hem: 'Wat is waarachtigheid?'

En dit zeggende, ging hij weer naar buiten naar de Judeeërs, en zegt tot hen: 'Ik vind geen enkele schuld in hem. Maar het is jullie gewoonte dat ik iemand vrijlaat voor het paasfeest; willen jullie dus dat ik jullie de koning van de Judeeërs vrijlaat?'

Zij schreeuwden terug, zeggende: 'Niet deze, maar Barabbas!'

Barabbas was een rover.

Toen nam Pilatus Jezus en liet hem geselen. En de soldaten vlochten een kroon van doorntakken en zetten die op zijn hoofd, en zij wierpen hem een purperen mantel om, en zij gingen naar hem toe en zeiden: 'Gegroet, koning van de Judeeërs!', en zij gaven hem vuistslagen.

Pilatus kwam weer naar buiten en zegt tot hen: 'Kijk, ik breng hem jullie naar buiten, opdat jullie weten dat ik geen enkele schuld in hem vind'.

Jezus kwam dus naar buiten, dragend de doornenkroon en de purperen mantel.

En hij zei tot hen: 'Zie de mens'.

Toen de hogepriesters en de dienaren hem zagen, schreeuwden zij zeggende: 'Kruisig hem, kruisig hem!'

Pilatus zegt tot hen: 'Nemen jullie hem zelf en kruisigt hem; want ik vind in hem geen schuld'.

De Judeeërs antwoordden hem: 'Wij hebben een wet, en volgens de wet moet hij sterven, omdat hij zichzelf zoon van God gemaakt heeft'.

Toen Pilatus dat woord hoorde, werd hij nog meer bevreesd, en hij ging het pretorium weer binnen en zegt tot hem: 'Waar ben jij vandaan?'

Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

Pilatus zegt tot hem: 'Spreek je niet tot mij? Weet je niet, dat ik macht heb om je vrij te laten en macht heb om je te kruisigen?'

Jezus antwoordde: 'U zou geen enkele macht over mij hebben, als die u niet van boven gegeven was; daarom heeft degene die mij aan u heeft overgeleverd, groter schuld'.

Van toen af probeerde Pilatus hem vrij te laten; maar de Judeeërs schreeuwden zeggende: 'Als u deze vrijlaat, bent u geen vriend van Caesar, want ieder die zichzelf koning maakt, loochent Caesar'.

Toen Pilatus deze woorden gehoord had, bracht hij Jezus naar buiten en ging zitten op de rechterstoel op de plaats die genoemd wordt Lithostrotos, in het Hebreeuws Gabbatha.

Het was de voorbereidingsdag voor Pasen; het was ongeveer het zesde uur; en hij zegt tot de Judeeërs: 'Zie jullie koning!' Maar zij schreeuwden: 'Weg, weg met hem, kruisig hem!' Pilatus zegt tot hen: 'Moet ik jullie koning kruisigen?'

De hogepriesters antwoordden: 'Wij hebben geen andere koning dan Caesar!'

Toen gaf hij hem aan hen over opdat hij gekruisigd zou worden.

Moment van stilte

9. Elie Wiesel: Nooit zal ik die nacht vergeten

'Nooit zal ik die nacht vergeten, die eerste kampnacht, die van mijn leven één lange en zeven maal vergrendelde nacht heeft gemaakt. Nooit zal ik de rook vergeten.

Nooit zal ik de gezichtjes van de kinderen vergeten, wier lijfjes zich kronkelden onder een zwijgende hemel. Nooit zal ik de vlammen vergeten die voor altijd mijn geloof verteerden. Nooit zal ik de nachtelijke stilte vergeten die mij voor eeuwig van het verlangen te leven heeft beroofd. Nooit zal ik die ogenblikken vergeten die mijn God en mijn ziel vermoordden, en mijn dromen die het aanzien van de woestijn kregen. Nooit zal ik dat vergeten, zelfs niet wanneer ik gedoemd zou zijn even lang te leven als God-zelf. Nooit'.

10. Lied: Troostvogel (Liedboek p. 72)

11. Lijdensverhaal deel 3: 19,17 – 30 (Sterven aan het kruis)

Zij namen Jezus over; en zelf het kruis dragend, trok hij de stad uit naar de zogenaamde Schedelplaats, die in het Hebreeuws Golgotha heet. Daar kruisigden zij hem, en met hem nog twee anderen, aan weerskanten één, en Jezus in het midden. Pilatus had een opschrift laten schrijven en op het kruis bevestigen; er stond geschreven: 'Jezus de Nazoreeër, de koning van de Judeeërs'. Dat opschrift lazen velen van de Judeeërs, omdat de plaats waar Jezus gekruisigd was dichtbij de stad lag; en het stond geschreven in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks.

De hogepriesters van de Judeeërs zeiden daarom tot Pilatus: 'Schrijf niet 'de koning van de Judeeërs', maar (schrijf) dat hij-daar zei: ik ben koning van de Judeeërs'.

Pilatus antwoordde: 'Wat ik geschreven heb, heb ik geschreven'.

Toen de soldaten Jezus gekruisigd hadden, namen ze zijn kleren en zij maakten vier delen, voor iedere soldaat een deel, en zijn onderkleed. Het onderkleed was zonder naad, aan één stuk geweven van bovenaf. Ze zeiden tot elkaar: 'Laten wij dat niet scheuren, maar erom loten van wie het zal zijn'; opdat de Schrift vervuld zou worden: 'Zij verdeelden mijn kleren onder elkaar en over mijn gewaad hebben zij het lot geworpen'. De soldaten deden dat.

Bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder en de zuster van zijn moeder, Maria van Kleophas, en Maria de Magdaleense. Toen Jezus zijn moeder erbij zag staan en de leerling met wie hij solidair verbonden was, zegt hij tot de moeder: 'Vrouw, zie je zoon'.

Daarop zegt hij tot de leerling: 'Zie je moeder'.

En van dat uur af nam de leerling haar bij zich op.

Daarna, wetend dat alles was volbracht, zegt Jezus, opdat de Schrift vervuld zou worden: 'Ik heb dorst'.

Daar stond een vat vol zure wijn; ze doopten de spons vol zure wijn, staken die op een hysopstengel en brachten die aan zijn mond.

Toen Jezus van de zure wijn genomen had, zei hij: 'Het is volbracht', en zijn hoofd buigend, gaf hij de geest.

Moment van stilte

12. Ik wil niet sterven . (Jan Rolies)

Het beeld, dat de wereld rond gegaan is, is velen bijgebleven: een jong meisje dat wenend zegt dat ze niet wil sterven en hoopt dat alles snel zal stoppen . Een kind dat aan sterven denkt, door ellende en dood omringd is en overal tranen en angstige gezichten ziet. Papa opgeroepen , zij op de vlucht ?

Harde beelden in een wereld waarin het kind koning is .

Ik denk aan andere beelden met kinderen :

Het Joods jongetje met gele ster , armen in de lucht , in een stoet om gedeporteerd te worden;

Het Vietnamees meisje dat naakt vlucht voor napalm ;

Het jongetje aangespoeld op een Turks strand ; Het meisje dat in de modder wegzinkt .

Kinderen staan aan het begin van hun leven , dragen de toekomst en zijn de toekomst .

Kwaad en ellende treffen niettemin oud en jong . Het lijden en sterven van kinderen is voor sommigen een reden genoeg om God voor een tribunaal te roepen .

De beelden confronteren ons , gezeten burgers , met een andere , complexe en ondoorgrondelijke werkelijkheid . Er is vrede en oorlog , welvaart en armoede , wonen en vluchten , goedheid en agressie , ...

ik wil niet sterven , verzuchten dagelijks mensen in ziekenhuizen en WZC's. Ik wil leven, dokter, ik wil niet dood .

Ik, wil niet sterven, moet de 5-jarige jongen Rayan in Marokko gedacht hebben toen hij in een lege waterput was gevallen. Mustapha Laamech, oud-leerling van de school in Marokko waar ik ooit werkte, verwoordde de mooie Islamitische spiritualiteit: "Met de bescherming en zegeningen van Allah is Rayan geschapen om harten en mensen te verenigen.

Maar ook : ik wil dood , laat me gaan , het is genoeg geweest .

Verdeeld tussen leven en dood , tussen Eros en Thanatos .

Het is beter te leven dan te sterven . Alhoewel . De dood wordt soms als een bevrijding beleefd .

Er is veel geschreven geweest over de verdwijning van sterven en dood in het westen uit het sociale leven, in de marge van het ziekenhuis en de WZC . Corona en nu de oorlog in Oekraïne, bijna in onze achtertuin, confronteren ons met sterven en de vlucht voor de dood . Plots moet ik Jean-Luc Nancy, Frans filosoof, gelijk geven : de dood is wat de mensen het meest met elkaar delen. (la mort est ce que nous avons le plus en commun) . Beschavingen en mensen , wat hun leeftijd en conditie ook is , zijn sterfelijk .

Ik wil niet sterven , zei het meisje .

Ik wil niet sterven , zegt de senior . Leven is levensdrift , levenswil . Leven is hongeren en dorsten naar intens leven , naar liefde en ontplooiing .

Leven , ons hoogste goed , is bedreigd .

Blijven kiezen voor het leven .

13 Lied tegen de Derde Wereldoorlog p. 58

14. Gebed om wereldsolidariteit om samen te bidden

Onze Vader die in de hemelen zijt, geheiligd zij uw naam
in alle volken op aarde, van welk ras, kleur of godsdienst ook,
in alle mensen op aarde, alleenstaand of als partners,

met of zonder werk, met of zonder een dak boven het hoofd
Moge uw koninkrijk komen.

Uw wil geschiede op aarde als in de hemel
in alles wat we doen, in de keuzes die we maken,
in de daden van verandering die we zelf stellen
en in anderen aanmoedigen.
Moge uw koninkrijk komen.

Geef ons heden ons dagelijks brood
brood waarvoor we werken, voedsel dat we delen,
brood dat niemand ontzegd mag worden
door de hebzucht van anderen.
Moge uw koninkrijk komen.

Vergeef ons onze schuld
als we veroordeelden in plaats van te ondersteunen
als we niet luisterden naar mensen, maar wel onze mening gaven
als we niet deden wat we moesten doen
als we geen medelijden toonden en vergiffenis schonken.
Moge uw koninkrijk komen.

Geef ons de kracht niet ten onder te gaan in de beproevingen
die vanuit het leven op ons afkomen,
door ons te verzetten tegen de vele bekoringen:
de bekoring om ons hart, onze oren en ogen te sluiten voor de werkelijkheid
de bekoring van de schrik om ons uit te spreken tegen onrecht
de bekoring van het allemaal teveel te vinden of dat het allemaal niet veel uitmaakt
de bekoring dat er toch geen alternatief is.
Moge uw koninkrijk komen.

Maar verlos ons van het kwaad
het kwaad van een wereld waar mensen niet meetellen
het kwaad van een gevoel van machteloosheid en verlies van alle hoop.
het kwaad van een wereld waar hekken, muren en barrières tussen mensen
steeds hoger en hoger worden
het kwaad waar geld belangrijker is dan mensen
en waar schulden van de arme landen tot de laatste druppel wordt uitgeperst.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid. Amen.
vrij naar: De Open Poort, jg. 86, nr. 5, sept.-okt. 2006

15. Delen van brood

16. Lied: Uit de graven en spelonken p 21

Laten we van hieruit en volgende woorden meenemen:

Er is een raam waarin het licht niet dooft voor al wie denkt: het is al laat.